

KOBIETY W WOJEWÓDZTWIE KUJAWSKO-POMORSKIM

Niniejsze opracowanie zawiera informacje dotyczące sytuacji demograficzno-społecznej oraz aktywności ekonomicznej kobiet w województwie kujawsko-pomorskim.

W opracowaniu dane z zakresu: liczby i struktury ludności, małżeństw, rozwodów, urodzeń dotyczą 2014 r. – są to wyniki prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) bieżących bilansów stanu i struktury ludności oraz badań w zakresie ruchu naturalnego i migracji, a dane dotyczące przeciętnego dalszego trwania życia to wyniki opracowane przez GUS w oparciu o wyniki bieżących bilansów ludności oraz badań w zakresie ruchu naturalnego i migracji. Źródłem informacji o małżeństwach jest dla GUS sprawozdawczość urzędów stanu cywilnego w postaci formularzy statystycznych Karta statystyczna zawarcia małżeństwa. Źródłem informacji o rozwodach jest natomiast sprawozdawczość sądów powszechnych w postaci formularzy statystycznych Karta statystyczna dotycząca prawomocnego orzeczenia rozwodu.

Dane z zakresu: stanu cywilnego prawnego (dotyczące osób w wieku 15 lat i więcej), wykształcenia (dotyczące osób w wieku 13 lat i więcej), źródeł utrzymania to wyniki pochodzące z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 (stan w dniu 31 III).

Dane z zakresu sytuacji kobiet na rynku pracy dotyczą IV kwartału 2014 r. i pochodzą z Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Dane zbierane są dla osób w wieku 15 lat i więcej. Więcej informacji nt. BAEL znajdują Państwo w opracowaniach z zakresu rynku pracy dostępnych na stronie internetowej GUS pod adresem: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/>.

W opracowaniu przez **miasta** rozumie się jednostki podziału terytorialnego kraju, którym aktem prawnym nadano status miasta. W myśl obowiązujących przepisów są to miasta na prawach powiatu, pozostałe gminy miejskie oraz części miejskie gmin miejsko-wiejskich. **Tereny wiejskie** stanowią obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich wraz z gminami wiejskimi.

Współczynnik feminizacji – współczynnik określający wzajemne relacje między liczbą kobiet i mężczyzn, tj. liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

Mediana wieku (wiek środkowy) – wskazuje przeciętny wiek osób w danej zbiorowości. Wartość mediany wyznacza granicę wieku, którą połowa osób w danej zbiorowości już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

Przeciętne dalsze trwanie życia – jest to wskaźnik, który wyraża średnią liczbę lat, jaką w danych warunkach umieralności ma jeszcze do przeżycia osoba pochodząca z określonej zbiorowości.

Płodność kobiet – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku rozrodczym (15-49 lat).

Współczynnik dzietności – przeciętna liczba dzieci, którą urodziłaby kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną wśród kobiet w badanym roku.

Współczynnik aktywności zawodowej ludności – udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Stopa bezrobocia – procentowy udział bezrobotnych w liczbie aktywnych zawodowo danej kategorii.

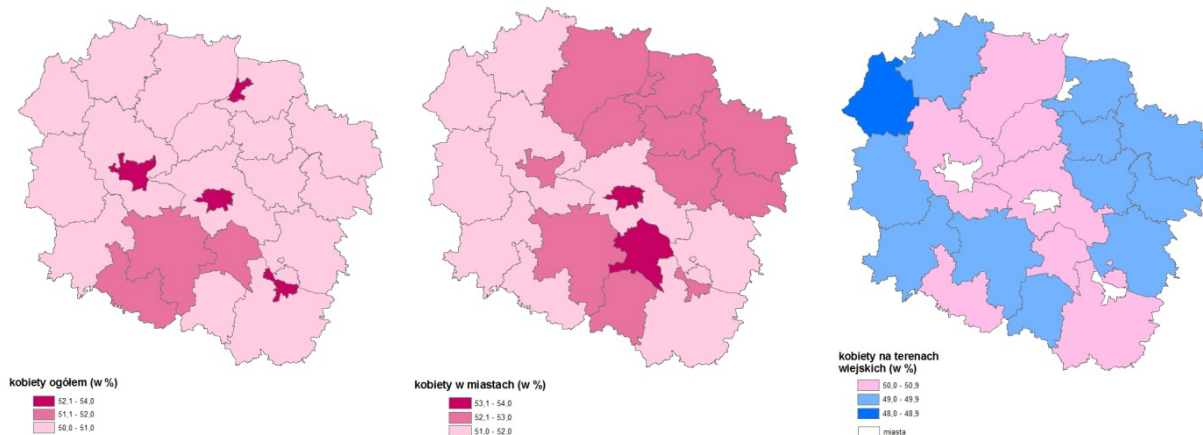

SYTUACJA DEMOGRAFICZNO-SPOŁECZNA

Według stanu na 31 XII 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim zamieszkiwało 1077,1 tys. kobiet. Stanowiły one 51,5% populacji. Na 100 mężczyzn przypadało wówczas ponad 106 kobiet. Udział kobiet w populacji ogółem był zróżnicowany w zależności od miejsca zamieszkania. W miastach kobiety stanowiły 52,7% zbiorowości, na terenach wiejskich 49,9%. Współczynnik feminizacji w miastach wynosił 111,2, a na terenach wiejskich 99,5.

Kobiety w populacji ogółem w 2014 r.

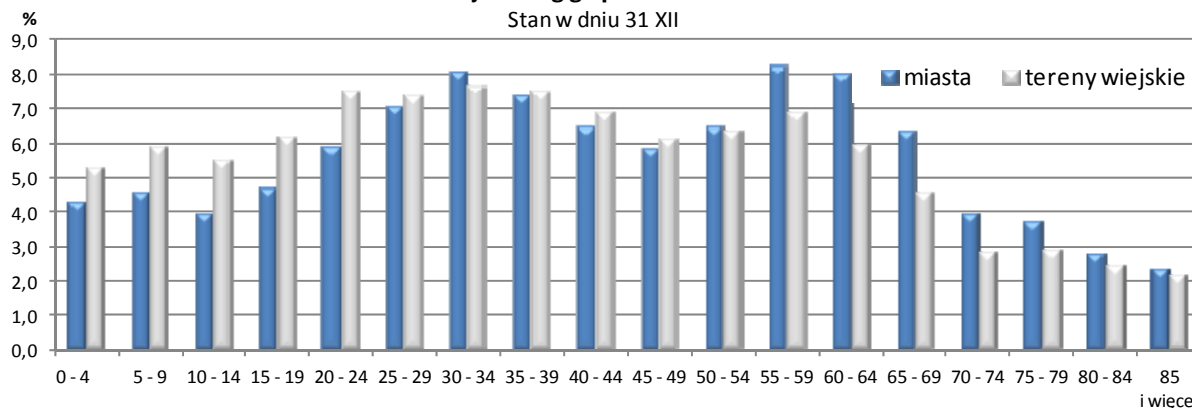
Stan w dniu 31 XII

W 2014 r. w województwie najwyższy udział kobiet w populacji odnotowano w miastach na prawach powiatu: Toruniu (53,6%), Bydgoszczy (52,9%), Włocławku (52,8%) i Grudziądzu (52,4%), najniższy natomiast w powiatach: grudziądzkim (50,0%), tucholskim (50,1%), sępoleńskim (50,2%) i lipnowskim (50,3%). We wszystkich powiatach województwa udział kobiet w ogólnej populacji był wyższy w miastach niż na terenach wiejskich.

Kobiety według grup wieku w 2014 r.

Stan w dniu 31 XII

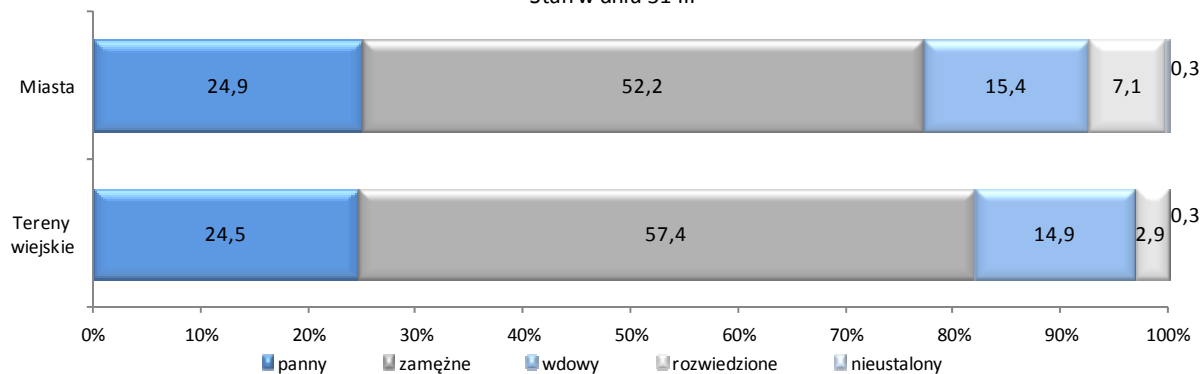

Analizując strukturę kobiet według pięcioletnich grup wieku i miejsca zamieszkania zauważa się, że w miastach największą część stanowiły kobiety w wieku 30-34 lata, 55-59 lat oraz 60-64 lata – po ok. 8%. Na terenach wiejskich natomiast w wieku 30-34 lata (7,7%), 20-24 lata (7,5%) oraz 35-39 lat (7,5%). Na terenach wiejskich więcej niż w miastach było kobiet młodszych tzn. do 35 roku życia i mniej było starszych, mających powyżej 60 lat. Mediana wieku kobiet mieszkających na terenach wiejskich wynosiła 38,1 lat, w miastach było to 43,1 lat. Kobiety mieszkające na terenach wiejskich były młodsze, natomiast ich **przeciętne dalsze trwanie życia** było nieco krótsze i wynosiło 80,9 lat, w stosunku do 81,1 lat kobiet mieszkających w miastach.

Kobiety według stanu cywilnego prawnego w 2011 r.

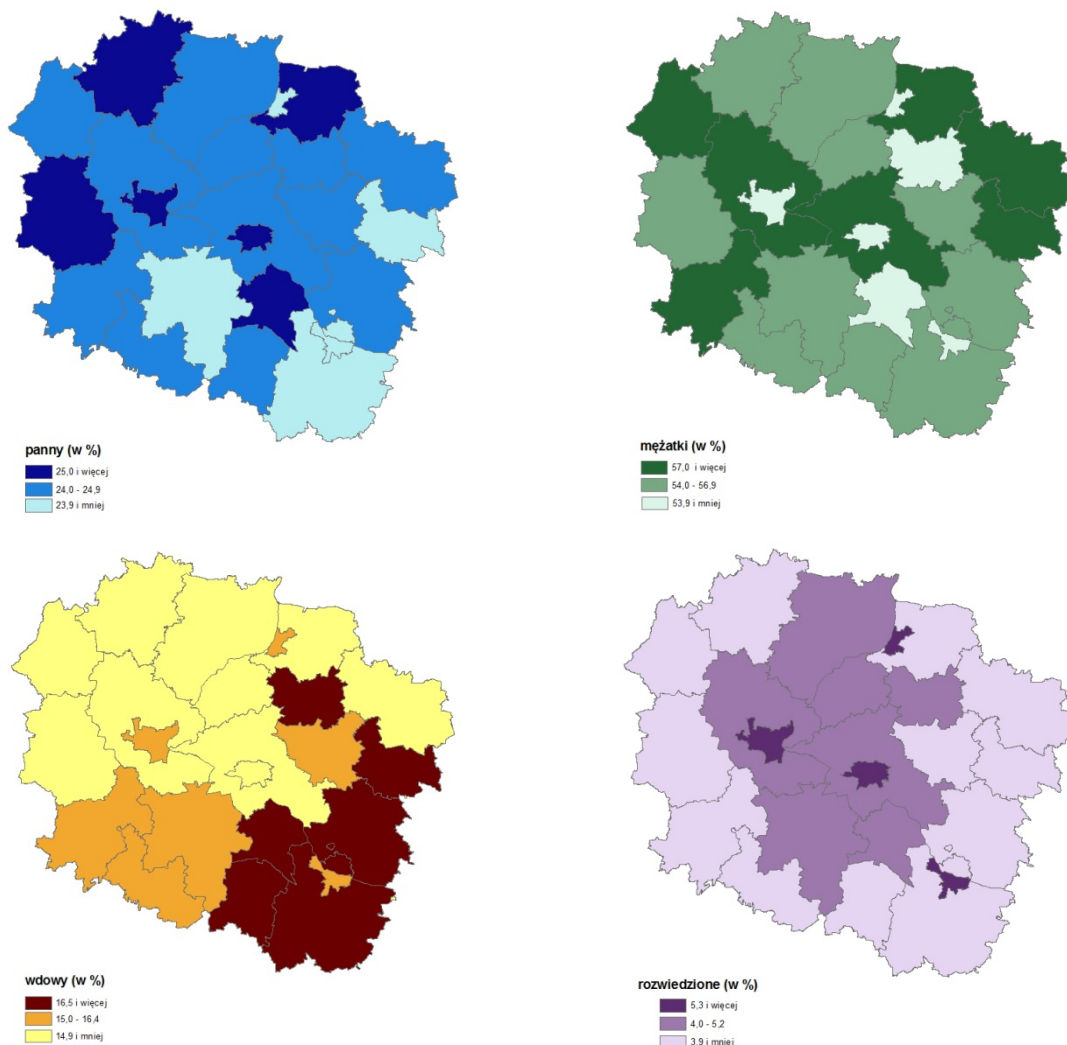
Stan w dniu 31 III

W 2011 r. struktura **stanu cywilnego prawnego** kobiet w wieku 15 lat i więcej zamieszkujących w miastach i na terenach wiejskich w województwie kujawsko-pomorskim była podobna. Przy czym na terenach wiejskich nieco wyższy niż w miastach był udział kobiet najliczniej reprezentowanej grupy, tj. zamężnych i prawie 2,5-krotnie większy udział kobiet rozwiedzionych.

Kobiety w populacji kobiet ogółem według stanu cywilnego prawnego w 2011 r.

Stan w dniu 31 III

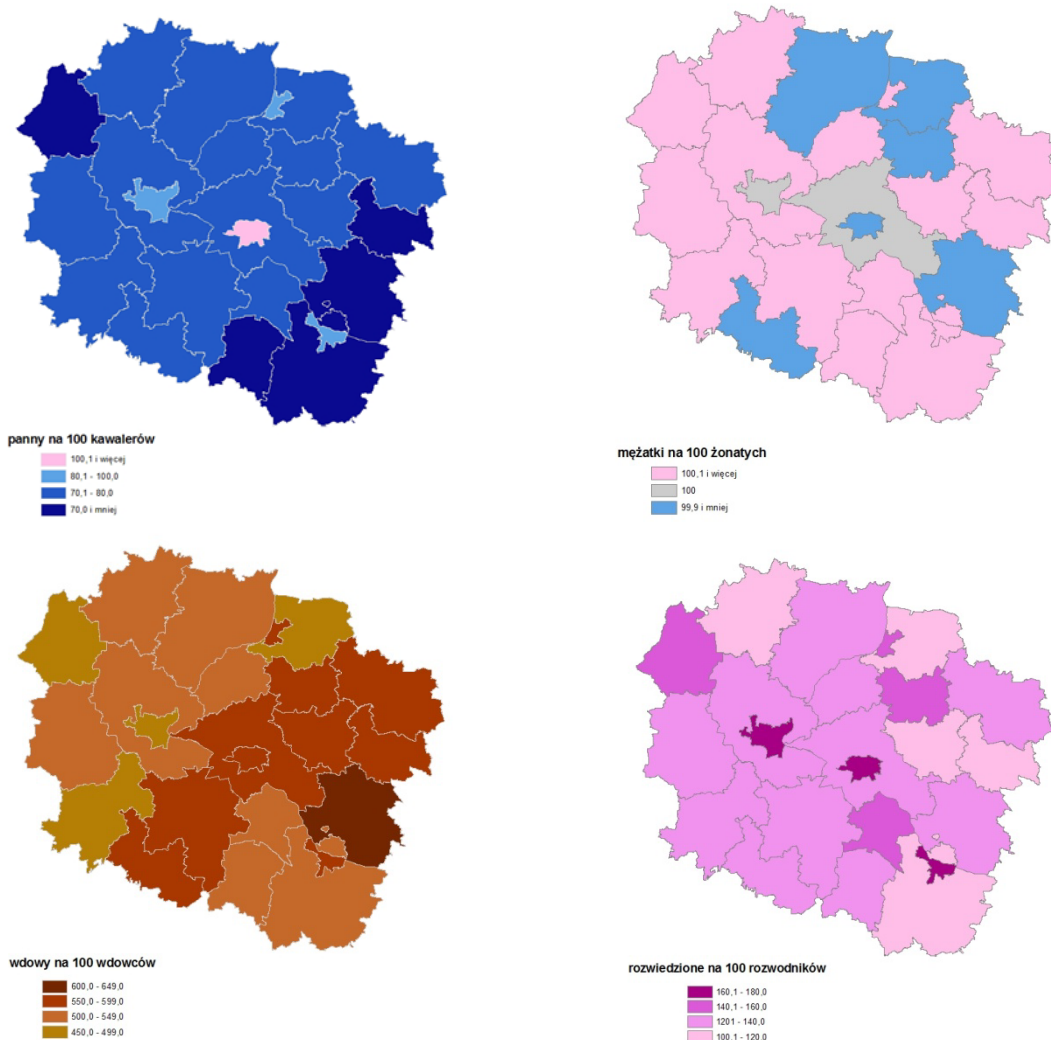

Analizując stan cywilny prawny według powiatów zauważa się, że najwyższy udział kobiet ze statusem panny odnotowano w miastach na prawach powiatu Toruniu (27,5%) i Bydgoszczy (25,3%) oraz w powiatach: nakielskim (25,7%), tucholskim (25,6%), aleksandrowskim (25,2%) i grudziądzkim (25,2%). Stosunkowo najmniej panien było w miastach na prawach powiatu Włocławku (22,8%) i Grudziądzu (23,5%) oraz powiatach: włocławskim (23,2%), rypińskim (23,3%) i inowrocławskim (23,9%). Mężatki dominowały w strukturze kobiet powiatów bydgoskiego (58,4%) i toruńskiego (58,4%), a najmniej było ich we wszystkich miastach na prawach powiatu: Toruniu (49,6%), Bydgoszczy (51,1%), Włocławku (52,2%), Grudziądzu (52,7%) oraz w powiecie aleksandrowskim (52,1%). Relatywnie więcej wdów odnotowano w strukturze kobiet mieszkających w powiatach położonych w południowo-wschodniej części województwa, czyli: radziejowskim (17,8%), aleksandrowskim (17,3%), włocławskim (17,0%), lipnowskim (16,9%), wąbrzeskim (16,9%) i rypińskim (16,5%). Najmniejszy odsetek kobiet o tym statusie był w powiatach bydgoskim (12,5%) i toruńskim (12,7%), czyli tam gdzie było najwięcej mężatek.

Współczynnik feminizacji według stanu cywilnego prawnego w 2011 r.

Stan w dniu 31 III

Pod względem struktury kobiet według stanu cywilnego prawnego wyróżniało się miasto na prawach powiatu Włocławek. Było tu stosunkowo najwięcej kobiet rozwiedzionych (8,7%) (i jednocześnie najmniej kobiet ze statusem panny). Do jednostek administracyjnych o znaczącym odsetku kobiet rozwiedzionych należały także pozostałe miasta na prawach powiatu: Toruń (8,0%), Bydgoszcz (7,9%) i Grudziądz (7,3%). Status prawny rozwiedzionej relatywnie rzadziej występował w większości powiatów znajdujących się na obrzeżach województwa.

Biorąc pod uwagę współczynnik feminizacji obliczony dla grup ludności według stanu cywilnego prawnego można zauważyć, że w województwie kujawsko-pomorskim najniższe wartości przyjmował on dla panien i kawalerów. Średnio w 2011 r. na 100 kawalerów przypadało zaledwie 79 panien. Spośród analizowanych jednostek administracyjnych tylko w mieście Toruniu występowała przewaga panien nad kawalerami (współczynnik feminizacji dla tych grup wynosił 100,1). W pozostałych miastach na prawach powiatu i we wszystkich powiatach panien było mniej niż kawalerów.

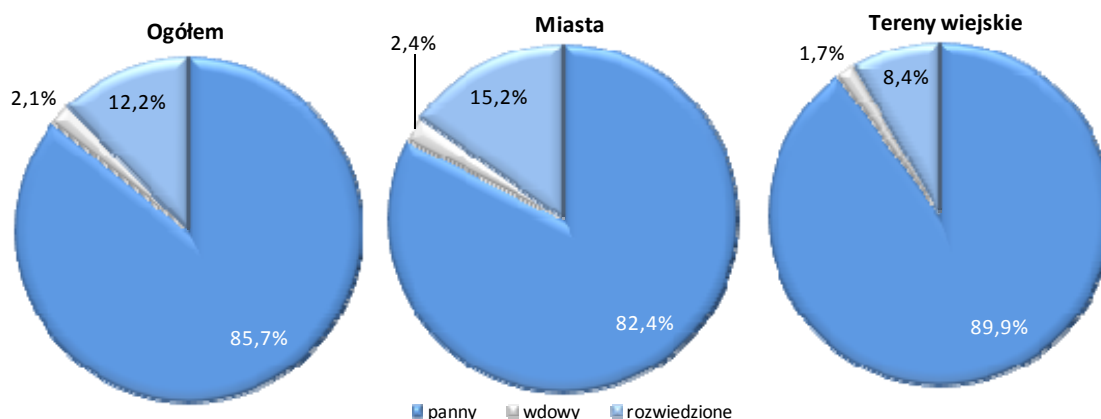
Pomiędzy mężatkami i zonatymi mężczyznami we wszystkich powiatach utrzymywała się równowaga. W województwie współczynnik feminizacji dla tej grupy wynosił 100,2.

Najwyższe wartości współczynnik feminizacji przyjmował w grupie osób ze statusem wdowa i wdowiec. Średnio w województwie na 100 wdowców przypadało 539 wdów. Najwięcej w powiecie lipnowskim (618), a najmniej w powiecie grudziądzkim (452). Poniżej 500 wdów na 100 wdowców było także w powiatach: żnińskim (478), sępoleńskim (487) i mieście Bydgoszczy (496).

W województwie na 100 rozwiedzionych mężczyzn przypadało 148 rozwiedzionych kobiet. Najwięcej w miastach na prawach powiatu: Toruniu (174), Bydgoszczy (166) i Włocławku (162), a najmniej w powiatach: grudziądzkim (100), golubsko-dobrzyńskim (103), włocławskim (115), rypińskim (119) i tucholskim (119).

W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim kobiet w wieku 16 lat i więcej, czyli kobiet uprawnionych do zawierania związków małżeńskich było 912,7 tys. W analizowanym roku zawarto 10,3 tys. małżeństw. Większość kobiet (85,7%), które zawarły związek małżeński było pannami.

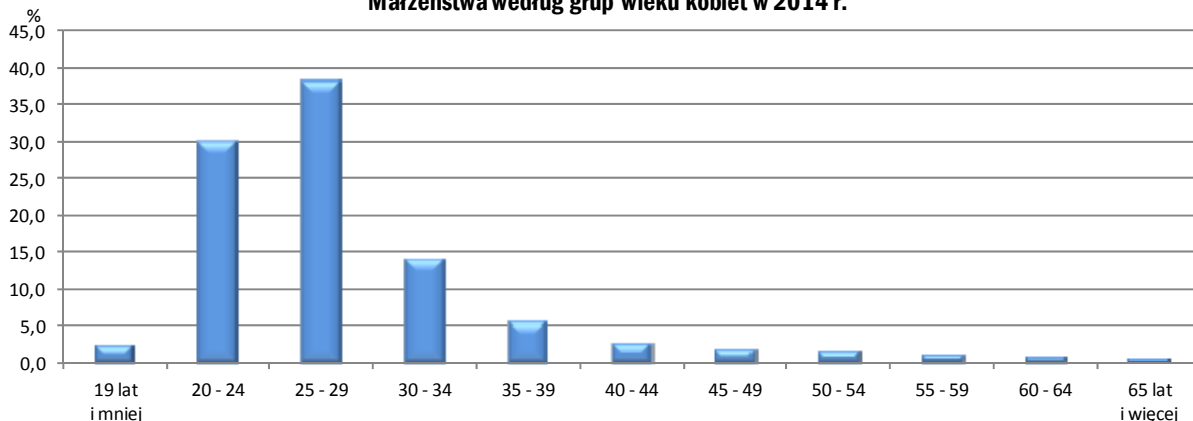
Małżeństwa według poprzedniego stanu cywilnego kobiet w 2014 r.

Zasadniczo struktura kobiet zawierających związki małżeńskie w miastach i na terenach wiejskich była podobna. Niewielką różnicę zauważa się wśród kobiet rozwiedzionych. W miastach udział kobiet ze statusem cywilnym prawnym kobiety rozwiedzionej wstępujących w związki małżeńskie był o 6,8 p. proc wyższy niż na terenach wiejskich.

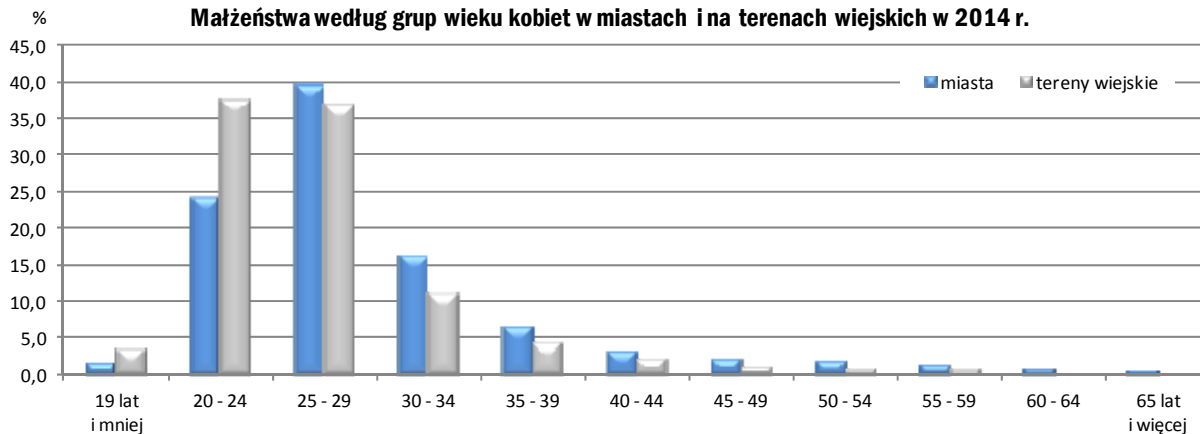

Małżeństwa według grup wieku kobiet w 2014 r.

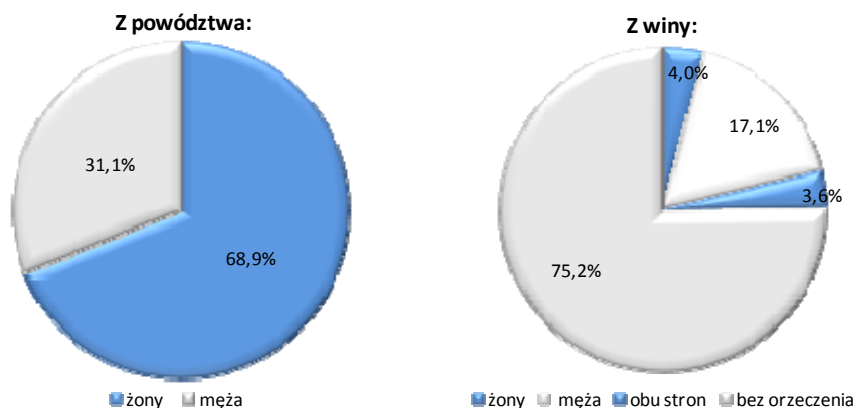
W 2014 r. w województwie w **związki małżeńskie** wstępowały kobiety od 16 do 84 roku życia. Z analizy liczby zawieranych małżeństw według wieku kobiet wynika, że najwięcej małżeństw zawarły kobiety w wieku 25–29 lat. Małżeństwa tych pań stanowiły 38,5% wszystkich zawieranych małżeństw. Mediana wieku kobiet zawierających związki małżeńskie wynosiła 26,9 lat.

Małżeństwa według grup wieku kobiet w miastach i na terenach wiejskich w 2014 r.

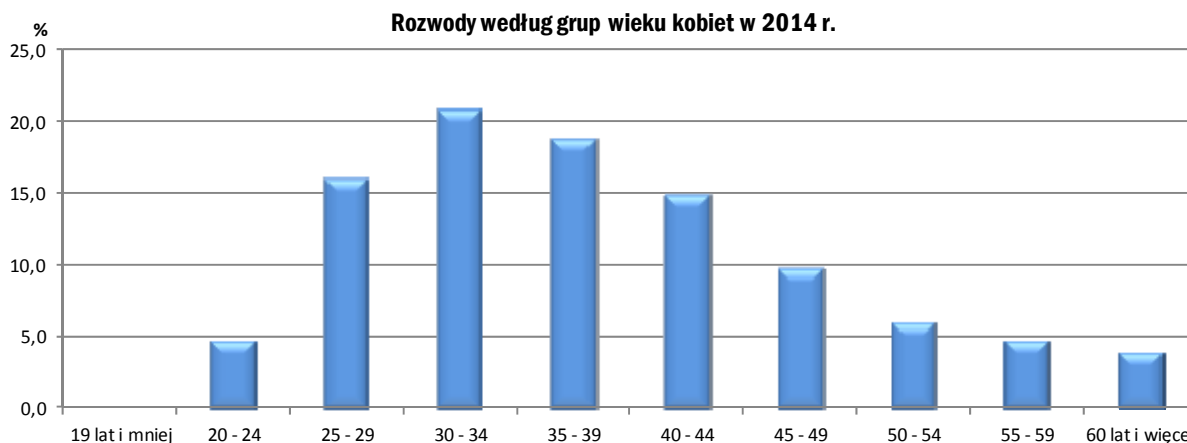
Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania zauważa się, że na terenach wiejskich najliczniejszą grupę kobiet zawierających związki małżeńskie stanowiły te w wieku 20–24 lata. We wspomnianej grupie i grupie kobiet 19 lat i mniej udział kobiet zawierających związki małżeńskie na terenach wiejskich był wyższy niż w miastach. Kobiety w miastach zmieniały swój stan cywilny na zamężny nieco później. Stosunkowo więcej kobiet w miastach niż na terenach wiejskich wychodziło za mąż po 25 roku życia. Wiek środkowy panny młodej z terenów wiejskich w 2014 r. wynosił niecałe 26 lat i był o ok. 1,5 roku niższy niż w miastach.

Rozwody według powództwa i orzeczenia o winie w 2014 r.

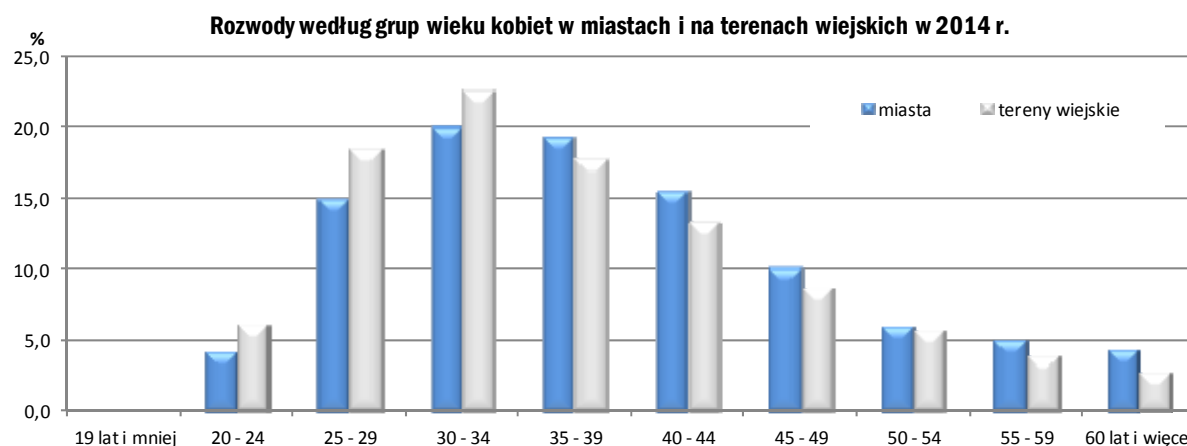

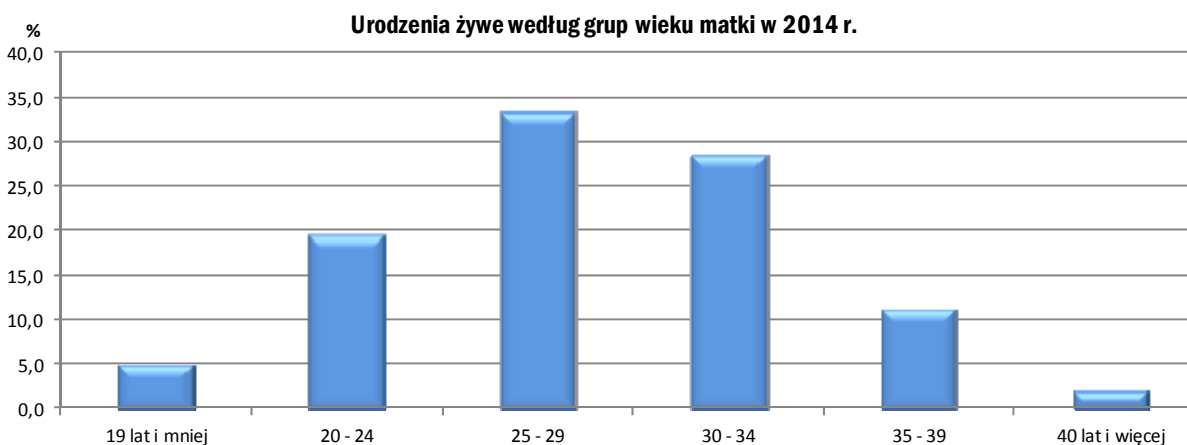
W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim orzeczono 4,3 tys. rozwodów. 68,9% z nich orzeczono z powództwa żony, ale zaledwie 4,0% z nich orzeczono z winy żony.

Z analizy liczby orzeczonych rozwodów wynika, że najwięcej rozwodów orzeczono wśród kobiet będących w wieku 25–39 lat. Rozwody tych pań stanowiły 55,8% wszystkich orzeczonych rozwodów. Oznacza to, że co 2-ga kobieta w momencie orzekania rozwodu była w wieku ok. 30 lat. Wiek środkowy kobiety w momencie orzekania rozwodu wynosił 37,2 lat.

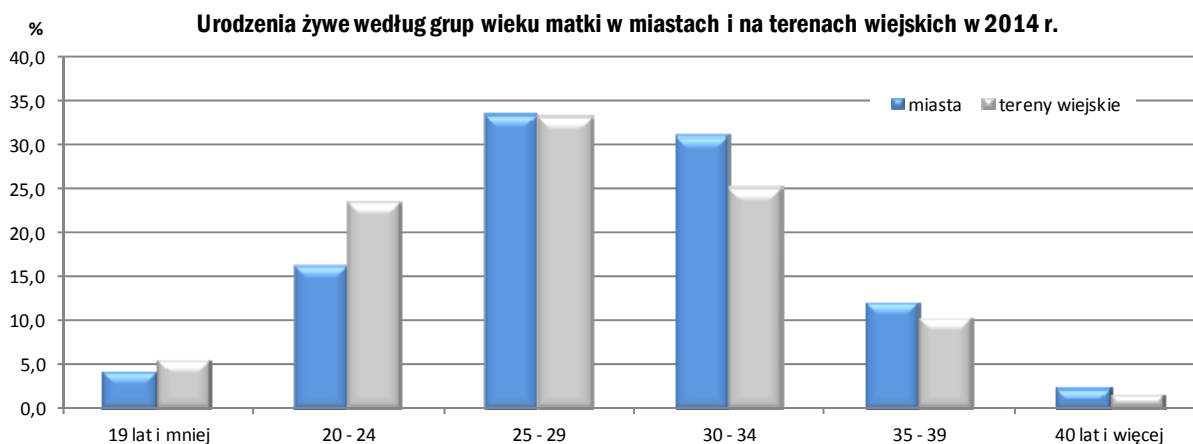

Struktura orzeczonych rozwodów biorąc pod uwagę wiek kobiety w momencie orzekania rozwodu i miejsca zamieszkania rozkładała się analogicznie jak struktura zawartych małżeństw, tylko była o ok. 10 lat przesunięta w czasie. Na terenach wiejskich udział kobiet w stosunku do których orzeczono rozwód był wyższy niż w miastach w grupach wieku do 34 lat. Kobiety w miastach zmieniały swój stan cywilny na wolny nieco później. W miastach częściej niż na terenach wiejskich orzekano rozwód po 35 roku życia. Wiek środkowy kobiety w momencie orzekania rozwodu z terenów wiejskich wynosił niecałe 36 lat i był o ok. 1,5 roku niższy niż w miastach.

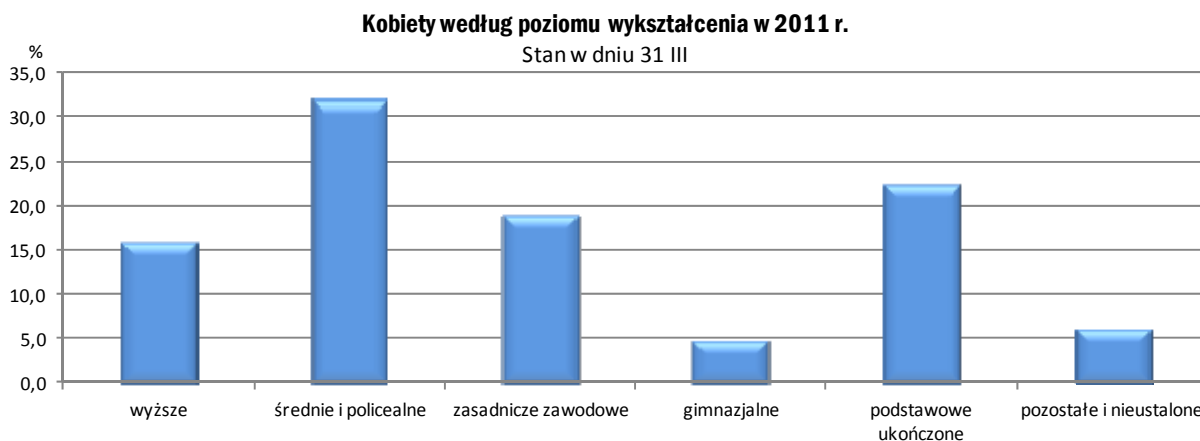
W 2014 r. w województwie kujawsko-pomorskim **urodzenia żywe** zarejestrowano wśród kobiet od 13 do 48 roku życia. W miastach matkami zostawały kobiety od 14 do 46 roku życia, na terenach wiejskich od 13 do 48 roku życia. W województwie najwięcej dzieci urodziły kobiety w wieku 28 lat.

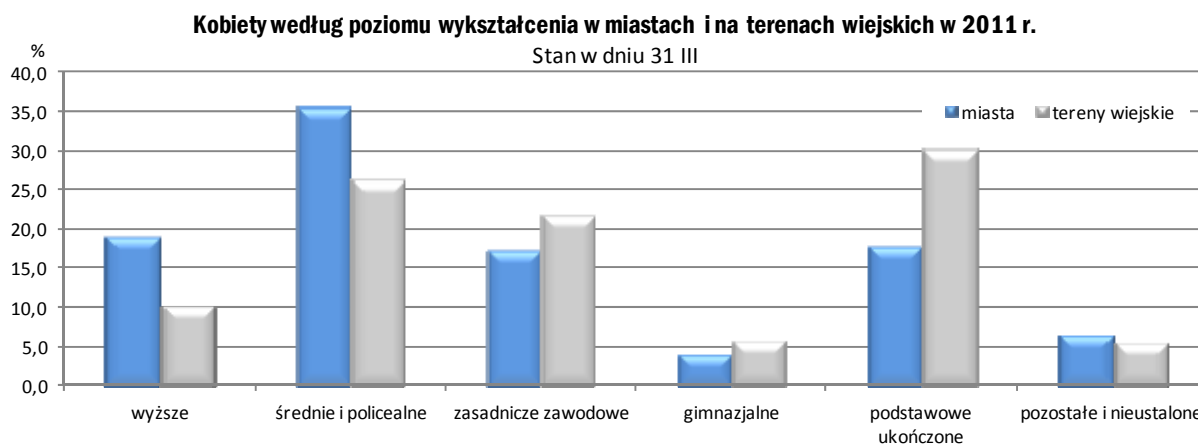
Zarówno w miastach, jak i na terenach wiejskich najwięcej dzieci urodziły kobiety w wieku 25–29 lat. Urodzenia te stanowiły ponad 30% wszystkich urodzeń. Na terenach wiejskich, analogicznie jak w przypadku małżeństw i rozwodów, udział kobiet, które urodziły dzieci w ogólnej liczbie kobiet był wyższy niż w miastach wśród kobiet młodszych tzn. do 24 roku życia. Mediana wieku kobiet rodzących dziecko w 2014 r. wynosiła 29,5 lat w miastach i 28,1 lat na terenach wiejskich.

Płodność kobiet w analizowanym okresie wynosiła 39,5 urodzeń żywych na 1000 kobiet w wieku 15–49 lat. Płodność kobiet była zdecydowanie wyższa na terenach wiejskich niż w miastach. Na terenach wiejskich na 1000 kobiet w wieku 15–49 lat przypadało 43,0 urodzenia żywe, w miastach zaledwie 37,2.

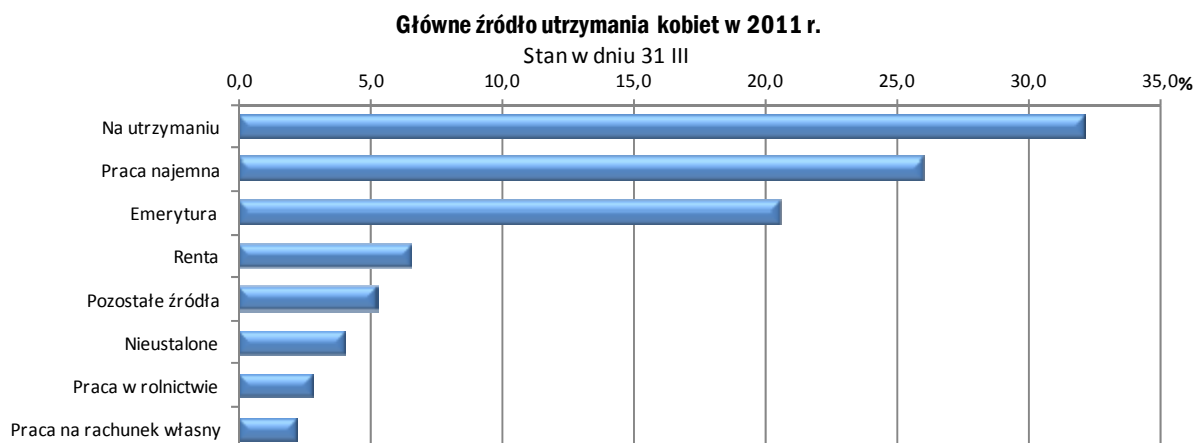
W 2014 r. współczynnik dzietności w województwie wyniósł 1,29. Oznacza to, że na 100 kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) przypadało 129 urodzonych dzieci. W miastach było to odpowiednio 119, na terenach wiejskich – 142.

Pod względem **wykształcenia** najliczniej reprezentowaną zbiorowością wśród kobiet w 2011 r. w województwie kujawsko-pomorskim były osoby legitymujące się wykształceniem średnim i policealnym. Stanowiły one 32,1% ogółu populacji kobiet w wieku 13 lat i więcej w województwie. Kolejnymi licznie reprezentowanymi zbiorowościami wśród kobiet były osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (22,4%) oraz zasadniczym zawodowym (18,9%). Kobiety bez wykształcenia szkolnego stanowiły 6,1% wszystkich kobiet mieszkających w województwie.

Zdecydowane różnice pod względem wykształcenia kobiet zaznaczały się w zależności od miejsca zamieszkania. Panie mieszkające w miastach były lepiej wykształcone. Na terenach wiejskich najwięcej kobiet posiadało wykształcenie podstawowe (30,4%). W miastach odsetek osób z tym wykształceniem był prawie o połowę niższy i wynosił 17,7%. Dysproporcje między kobietami w miastach i na terenach wiejskich widoczne były także na innych poziomach wykształcenia, np. w miastach z wykształceniem średnim i policealnym było 35,6% pań, na terenach wiejskich 26,3%. Z kolei z wykształceniem wyższym w miastach zanotowano 19,0% kobiet, czyli o 8,8 p. proc. więcej niż na terenach wiejskich.

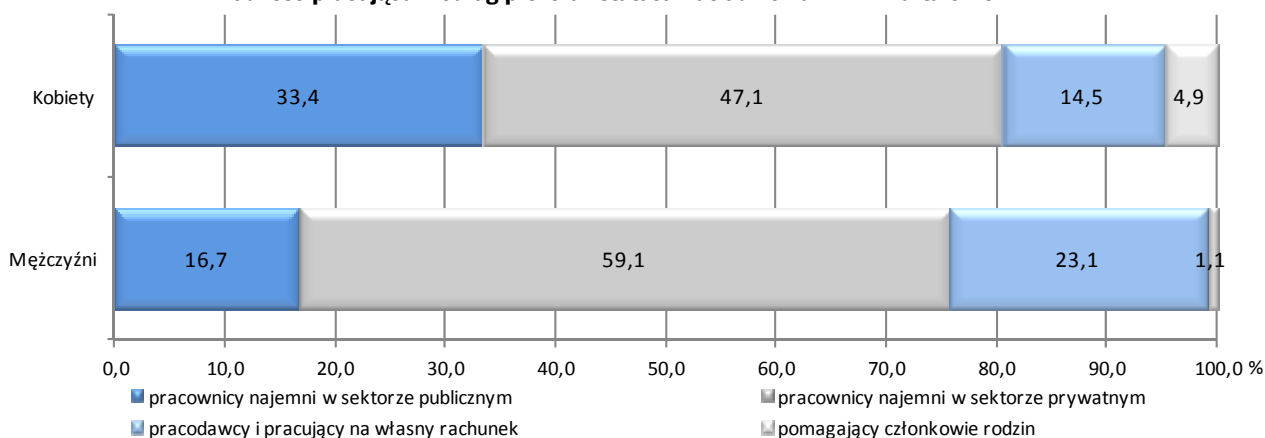
W 2011 r. w województwie kujawsko-pomorskim najwięcej kobiet (ponad 30%) pozostawało na utrzymaniu. Panie, które miały swój dochód pozyskiwały go głównie z pracy najemnej (26,0%) oraz emerytury (20,6%). Najmniej kobiet uzyskiwało dochód z pracy na rachunek własny (2,3%).

AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA

W województwie kujawsko-pomorskim w IV kwartale 2014 r. na rynku pracy odnotowano 395 tys. aktywnych zawodowo kobiet. Pracujące kobiety stanowiły mniejszość, bo 42,4% ogółu pracujących w województwie. Współczynnik aktywności zawodowej wśród kobiet wynosił wówczas 46,6% i był on o 19,5 p. proc. niższy niż wśród mężczyzn. Natomiast bezrobotne kobiety stanowiły większość ogółu bezrobotnych, bo 52,6%. Stopa bezrobocia wynosiła 12,9% i była wyższa niż u mężczyzn o 3,9 p. proc.

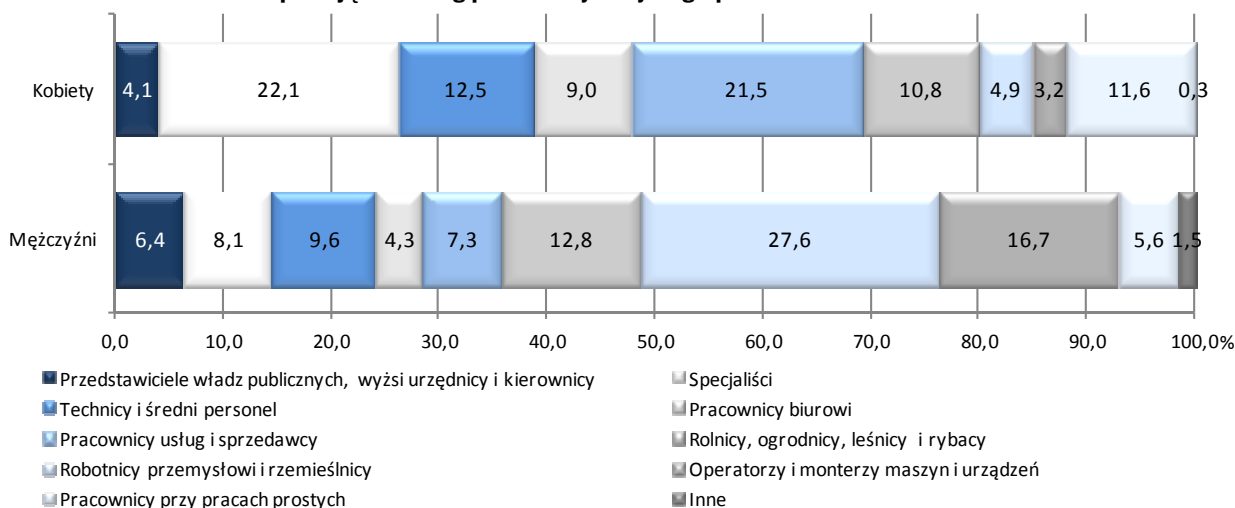

Ludność pracująca według płci oraz statusu zatrudnienia w IV kwartale 2014 r.

Analizując dane dotyczące pracujących kobiet można zauważyć, że w omawianym okresie, przeważającą grupę stanowiły kobiety pracujące najemnie. Taki status zatrudnienia wykazywało 80,5% pracujących pań. Większość kobiet pracujących najemnie (58,5%) związana była z sektorem prywatnym. Udział pracujących najemnie kobiet w sektorze publicznym był dwukrotnie większy, niż udział mężczyzn. Ponadto, pracujące kobiety rzadziej niż mężczyźni reprezentowały status pracodawcy i osoby pracującej na własny rachunek. W analizowanym okresie taki status wykazało 14,5% pracujących kobiet, tj. o 8,6 p. proc. mniej niż w przypadku mężczyzn. Najmniejszy odsetek pracujących stanowili pracujący członkowie rodzin, przy czym w strukturze pracujących kobiet udział tej grupy był ponad 4-krotnie wyższy niż w strukturze mężczyzn.

Ludność pracująca według płci oraz wybranych grup zawodów w IV kwartale 2014 r.

Rozpatrując dane dotyczące struktury pracujących kobiet według grup zawodów można wskazać, że w analizowanym okresie w województwie kobiety najczęściej pracowały w zawodach należących do grup: specjaliści oraz pracownicy usług i sprzedawcy – odpowiednio: 22,1% i 21,5% ogółu pracujących kobiet. Było to o 14,0 p. proc. i o 14,2 p. proc. więcej niż udziały pracujących w tych zawodach mężczyzn. Przewaga udziału pracujących kobiet w stosunku do odsetka pracujących mężczyzn widoczna była także w następujących grupach zawodów: pracownicy przy pracach prostych, pracownicy biurowi oraz technicy i średni personel. Zdecydowanie mniej kobiet było w zawodach: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. W tych dwóch grupach zawodów pracowało porównywalnie: o 22,7 p. proc. i o 13,5 p. proc. mniej kobiet niż mężczyzn.

Autor opracowania: *Magdalena Poreda pod kierunkiem dr Wiesławy Gierańczyk*

Referat Analiz i Badań Regionalnych

Redakcja merytoryczna, techniczna, skład i grafika komputerowa: *Milena Krajewska, Rafał Lis, Magdalena Miśko*
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Badań Regionalnych

Informatorium: e-mail: InformatoriumUSBGD@stat.gov.pl, tel. 52 3669400